

Vnitrostátní, mezinárodní a evropský rozměr práva

Jen pro osobní potřebu posluchačů kurzu na Právnické fakultě MU
BVV13Zk - Základy práva pro neprávnické

Právo jako společenský jev

- právo = regulativní normativní systém
- zajišťuje fungování **společnosti lidí** (státu)
- definice: **soubor pravidel chování stanovených a vynutitelných státem**
- jiné normativní systémy (etika, náboženství)
- „**společnost**“ států: mezinárodní rozměr práva (**= mezinárodní společenství**)
- **Evropská unie**: ani stát, ani mezinárodní společenství

Právo jako společenský jev - 2

- mnohoznačnost práva v obecném pojmání –
výsledek:
- **1. vnitrostátní (národní) právo** – má každý stát
 - reguluje vnitrostátní vztahy - uvnitř jednotlivých států:
stát --- jednatel, jednotlivci (osoby) navzájem
- **2. mezinárodní právo**
 - reguluje mezinárodní vztahy (mezi státy)
- **3. právo Evropské unie**
 - reguluje vztahy k EU a uvnitř EU

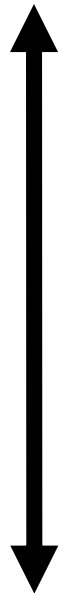
Přesahy mezinárodního práva a práva EU do práva vnitrostátního

- **Mezinárodní smlouva** – vztahuje se na jednotlivce stejně jako zákon (viz Ústava ČR – čl. 10)
 - Evropská úmluva o ochraně lidských práv
 - Mezinárodní obchod: Vídeňská úmluva o kupní smlouvě (nahrazuje ustanovení obchodního zákoníku)
- **Právo EU** upravuje každodenní právní situace v členských zemích – také se vztahuje na jednotlivce
 - cestování a práce kdekoli v EU
 - ochrana hospodářské soutěže
 - obchodní činnost, ochrana spotřebitele, daně, migrace apod.
- **Právní poměry ve státě jsou regulovány nejen právem vnitrostátním, ale i mezinárodním a evropským (unijním)**

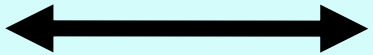
1. Právo vnitrostátní

Vnitrostátní právo 1

- **subordinační povaha** v rámci státu
- **vertikální hierarchizace:** právní síla
 - **ústavní** pořádek (ústava, ústavní zákon, Listina základních práv a svobod)
 - **zákony**
 - **nařízení vlády**
 - **vyhlášky** ministerstev
 - předpisy s omezenou místní působností

Vnitrostátní právo 2

- **horizontální členění:** odvětví
 - právo veřejné
 - právo soukromé
 - ostatní (procesní)
- **vynutitelnost práva:** centralizovaná (stát) - sankce

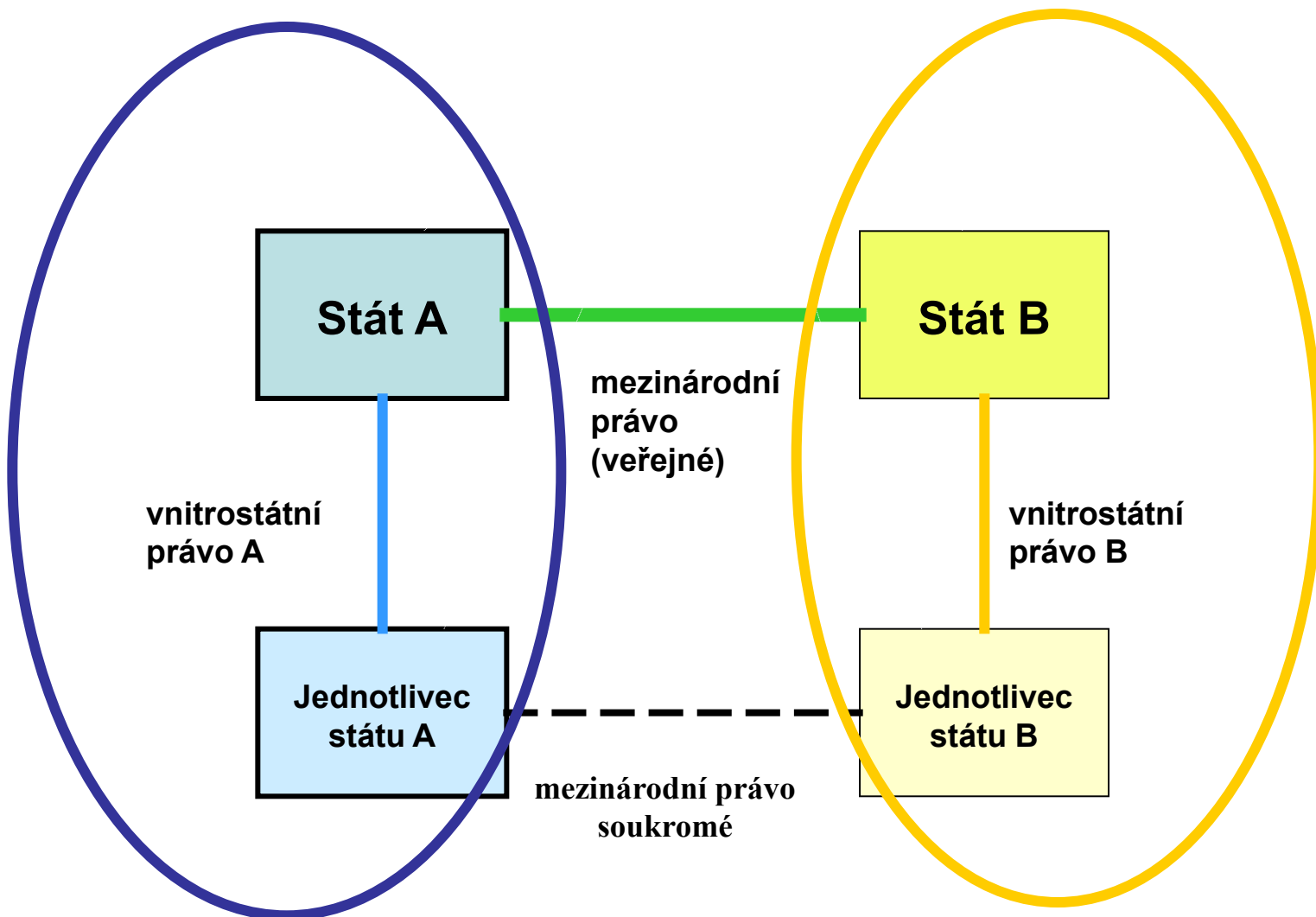
2. Mezinárodní právo

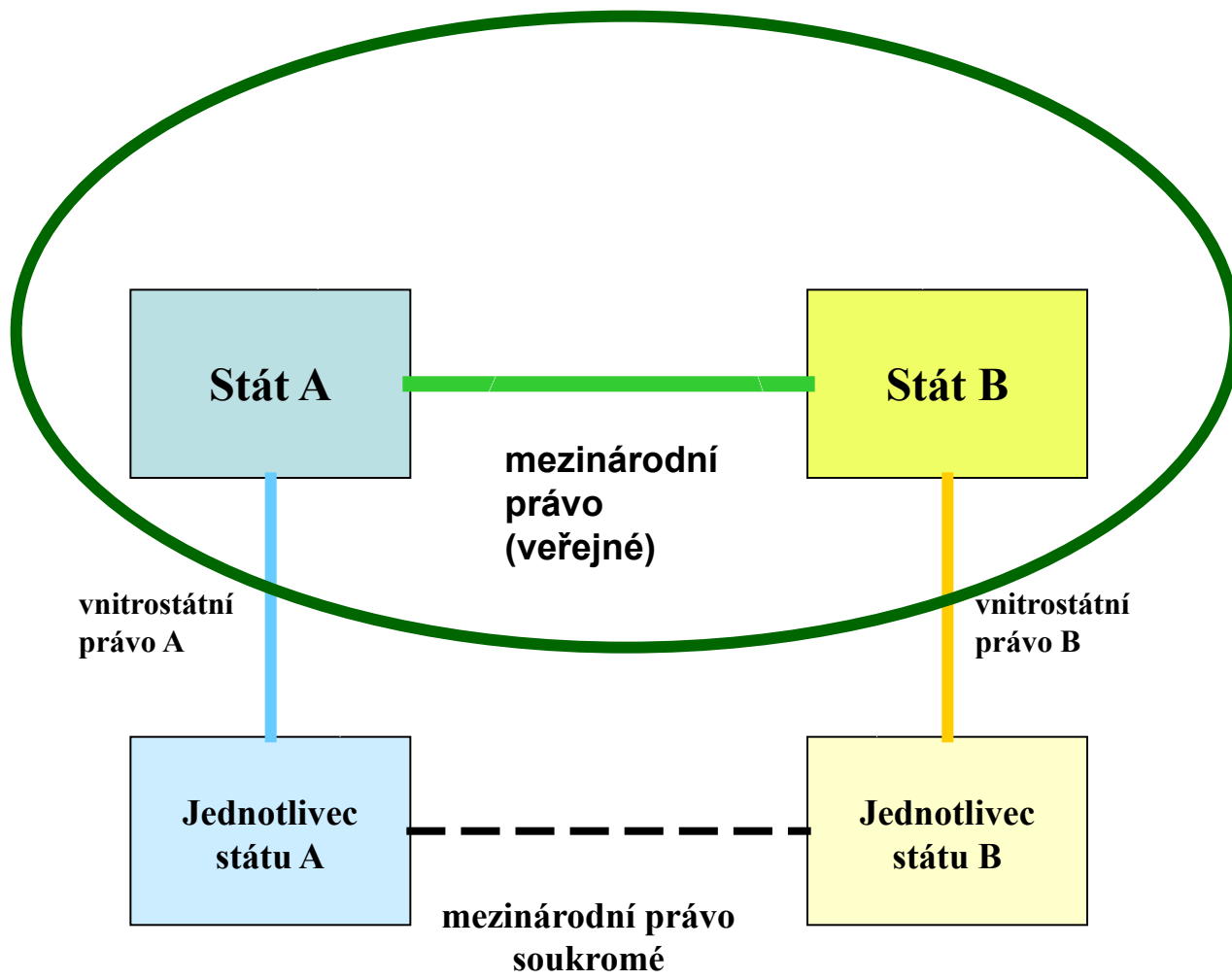
Stát A

**vnitrostátní
právo A**

**Jednotlivec
státu A**

Mezinárodní právo 1

- vztahy mezi státy + podobnými subjekty
- mezinárodní společenství
- **zásada svrchované rovnosti - suverenity**
- **koordinální charakter mezinárodního práva (nikoli subordinační!)**
- **NIKDO NENÍ NIKOMU PODŘÍZEN !**
- státy mezinárodní právo **vytvářejí**, mají ho **respektovat** a jeho respektování **vynucují**

Zvláštnosti mezinárodního práva

- ošidnost srovnávání s právem vnitrostátním
- „rané“ stadium vývoje
- působí v jiném prostředí
- projev vůle více států

- *A HLAVNĚ: MÁ CHARAKTER
KOORDINAČNÍ, NE
SUBORDINAČNÍ*

Zásada svrchované rovnosti

- **SVRCHOVANOST (SUVERENITA)**
 - nezávislost na jiné moci uvnitř i vně
 - přirozené vymezení
 - dobrovolné omezení
 - územní výsost = výlučný výkon suverenity státu na svém území - výjimky
- **ROVNOST**
 - rovná práva, výjimky

Zvláštnosti mezinárodního práva

- **1. KOORDINAČNÍ**
CHARAKTER MP vyplývá ze **zásady svrchované rovnosti** států, která je jeho základem

Zvláštnosti mezinárodního práva

D ů s l e d k y :

- **2.** Není **centralizovaná normotvorba**
- **3.** Není **autoritativní orgán**, který by závazně **rozhodl o porušení práva** a stanovil sankce
- **4.** Chybí **centralizovaný systém donucení**

Zvláštnosti mezinárodního práva

S h r n u t í :

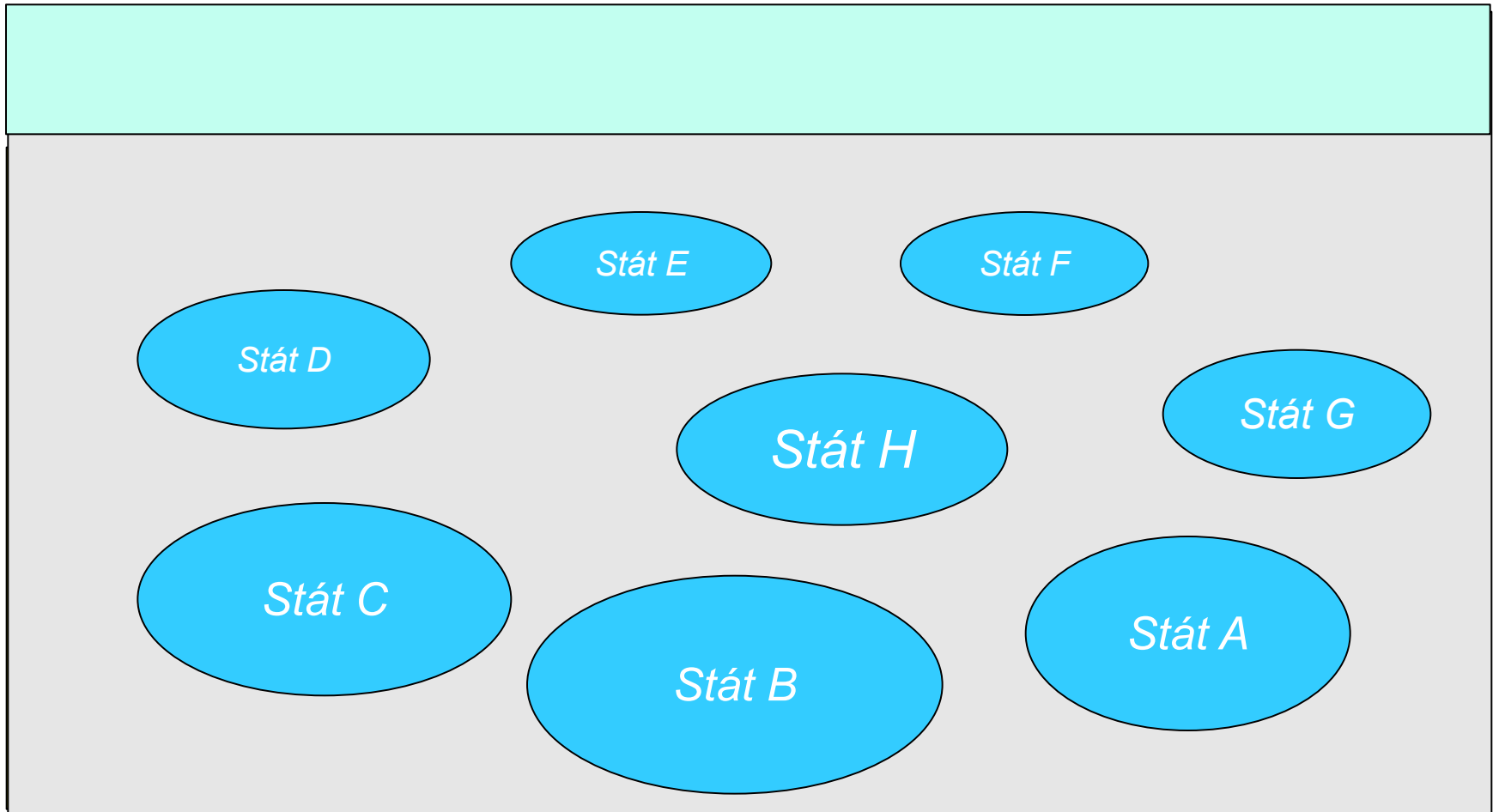
- **Chybí analogie státu jakožto nadřazené moci.**
- **Státy jsou v MP tvůrci a adresáti norem.**
- **Zcela decentralizovaný systém bez mocenského centra.**

Mezinárodní právo 2

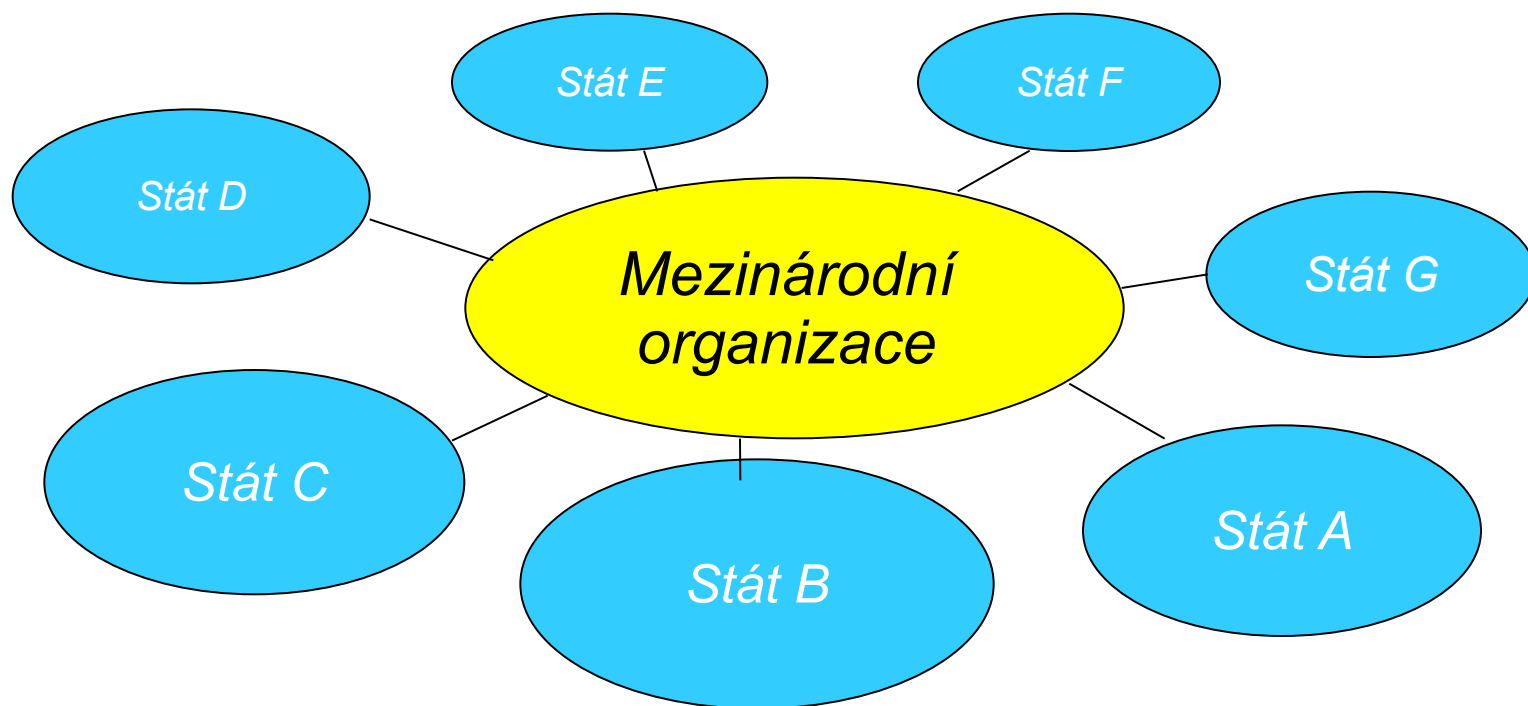
- **mezinárodní právo veřejné**
- vztah mezinárodního a vnitrostátního práva:
***MEZINÁRODNÍ SMLOUVY ZASAHUJÍ DO
VNITROSTÁTNÍHO PRÁVA
A UPRAVUJÍ I CHOVÁNÍ JEDNOTLIVCŮ***
- Ústava ČR: zejm. čl. 1 odst. 2, čl. 10
- **mezinárodní právo soukromé:** odvětví vnitrostátního práva

3. Právo Evropské unie

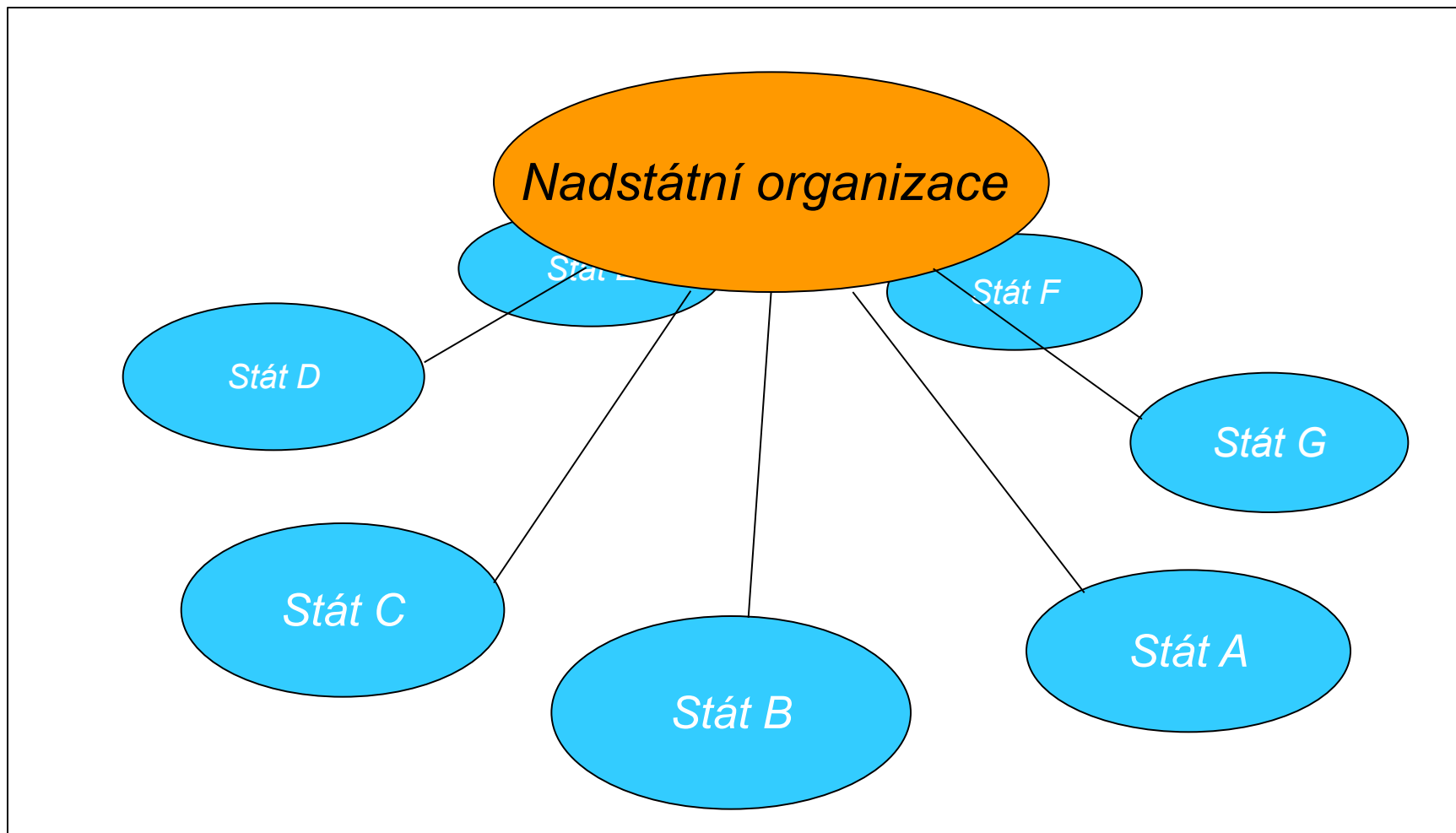
MP: Mezinárodní společenství stejná úroveň

Mezinárodní organizace (běžná) stejná úroveň

Nadstátní organizace 2 úrovně

Právo Evropské unie

- EU = zcela zvláštní mezinárodní organizace
- ***členské státy podřízeny***
- ***přenos svrchovaných pravomocí na EU***
- neplatí zásada svrchované rovnosti
- charakter ***subordinační***
- upravuje vztahy mezi EU a členskými státy a mezi EU a jednotlivci
- není to mezinárodní právo

Funkce práva v EU

základní funkce práva: vnitřní uspořádání systému (řád)

EU je samostatný systém

vlastní orgány s vlastní pravomocí

vlastní aktivity

finanční nezávislost

**PROTO MUSÍ MÍT VLASTNÍ REGULACI (PRAVIDLA)
UVNITŘ I NAVENEK = PRÁVO EU**

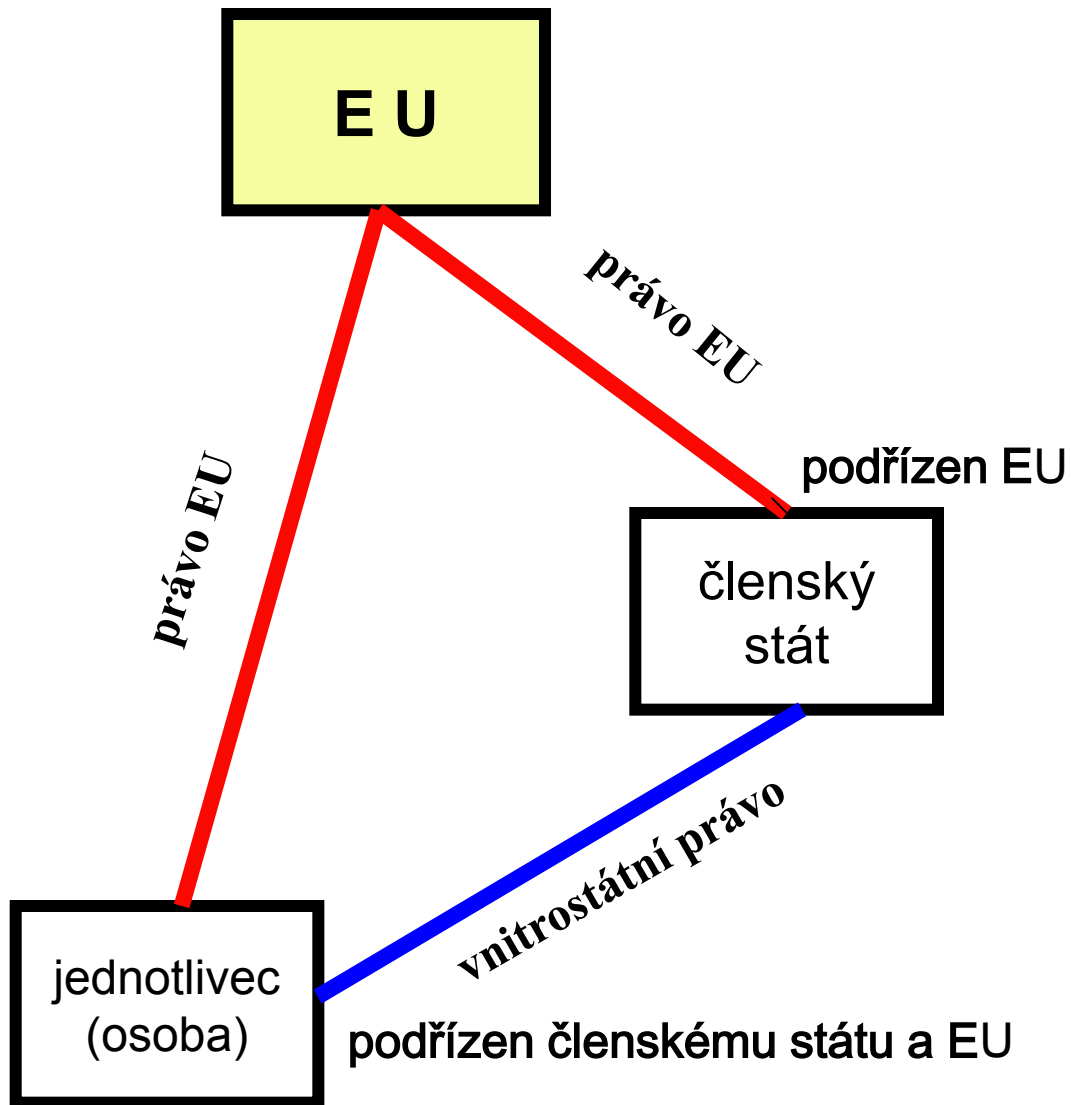
předpisy (právo) – není to ani mezinárodní, ani
vnitrostátní

vlastní soudy

Funkce práva v EU - 2

Vlastní funkce práva EU:

1. **výstavba EU** (institucionální struktura)
2. **vztah k členským státům** (pravomoci)
3. **úprava vlastní činnosti** (jednotlivé oblasti integrace a spolupráce)

Prameny práva EU

primární právo:

mezinárodní smlouvy („zřizovací“) mezi členskými státy

sekundární právo:

nařízení

směrnice

rozhodnutí

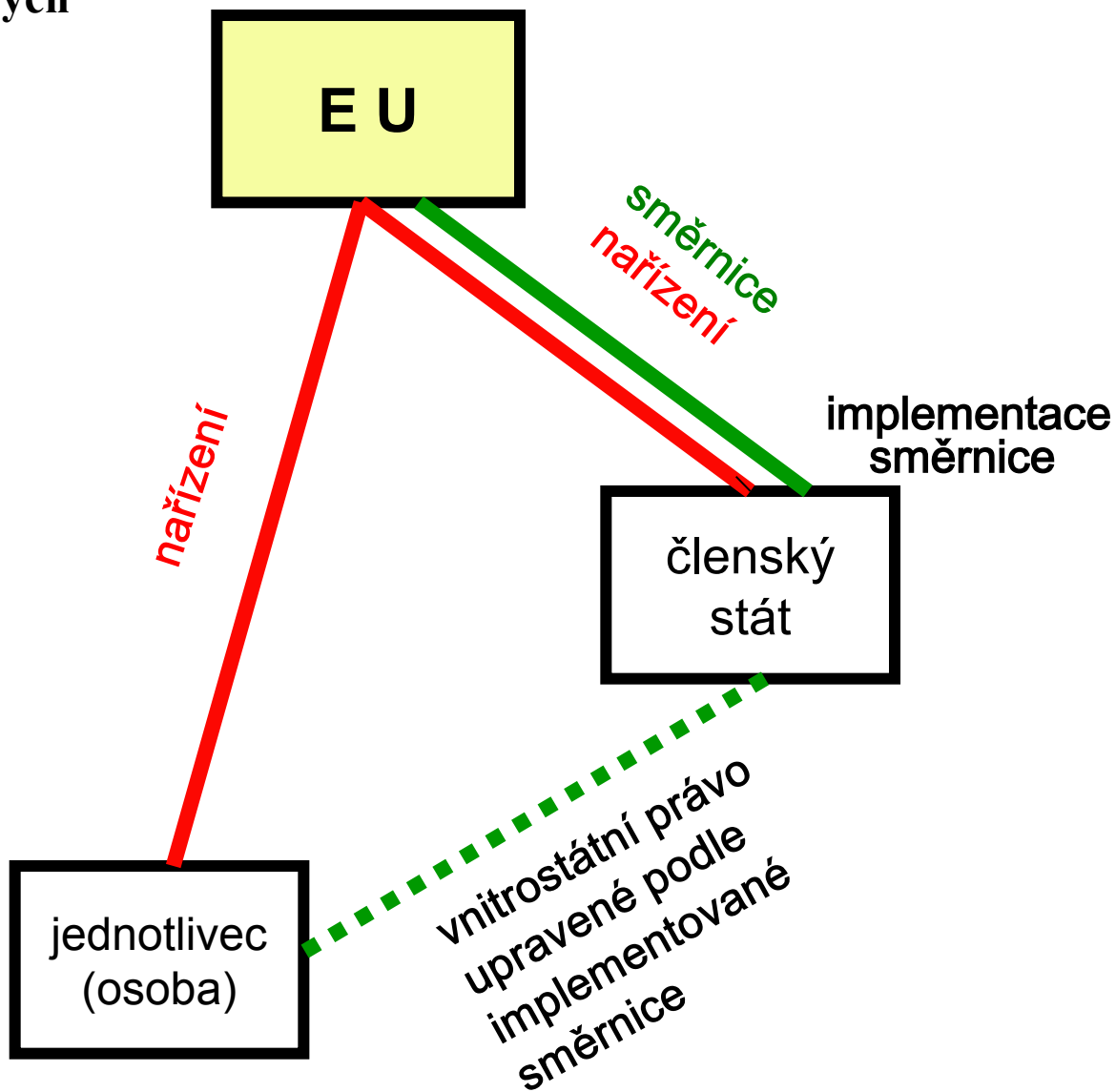
**mezinárodní smlouvy uzavírané EU, judikatura
ESD**

Primární právo – základní dokumenty EU v současnosti

- 1. Smlouva o EU (Maastrichtská)**
- 2. Smlouva o fungování EU (býv. EHS)**
3. Smlouva o EURATOMu

Lisabonská smlouva: jen nástroj ke změně
1. a 2., je do nich zapracovaná

prameny **sekundárního**
práva v jednotlivých
vztazích

Orgány tvořící sekundární právo EU

Komise

Rada

Evropský parlament

